

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Λ. Ηρακλείου 145- 142 31 ΠΕΡΙΣΣΟΣ

τηλ.:210-2592418 fax: 210-2592388

e-mail: mailbox@gt.kke.gr, <http://www.kke.gr>

**Διακήρυξη της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ
για τα 80 χρόνια από την ίδρυση του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού
(ΕΛΑΣ)**

«Εμπρός ΕΛΑΣ για την Ελλάδα / το δίκιο και τη λευτεριά»

Στις 16 Φλεβάρη 1942 και ενώ στα βουνά της Ρούμελης και της Μακεδονίας αντηχούσαν ήδη τα όπλα των πρώτων κομμουνιστών ανταρτών, η εφημερίδα «Ελεύθερη Ελλάδα» ανακοίνωσε την ίδρυση του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (ΕΛΑΣ). Η συγκρότηση του ΕΛΑΣ αποτέλεσε το επιστέγασμα της τριάνταχρονης προσπάθειας των κομμουνιστών να ανασυγκροτήσουν το ΚΚΕ και να οργανώσουν μαζική εργατική - λαϊκή απελευθερωτική πάλη.

Μετά την επιβολή της Τριπλής Φασιστικής Κατοχής (Γερμανία, Ιταλία, Βουλγαρία), η κυρίαρχη μερίδα της καπιταλιστικής τάξης, οι πολιτικοί τους εκπρόσωποι και ο ενταγμένος στο αστικό πολιτικό σύστημα βασιλιάς εγκατέλειψαν τη χώρα, ακολουθώντας τα βρετανικά στρατεύματα στο Κάιρο και στο Λονδίνο. Μια άλλη μερίδα των καπιταλιστών παρέμεινε στη χώρα και συνεργάστηκε ανοιχτά, οικονομικά και πολιτικά, με τις δυνάμεις Κατοχής, πρωτοστατώντας στη συγκρότηση των δοσιλογικών κυβερνήσεων. Λιγότεροι παρέμειναν στη χώρα, συνεχίζοντας επίσης τις επικερδείς οικονομικές τους δοσοληψίες με τις Αρχές Κατοχής. Ορισμένοι από τους τελευταίους, σε μια πορεία χρόνου και κάτω από την πίεση και της δράσης του ΕΛΑΣ, οργάνωσαν ολιγομελείς αντιστασιακές ομάδες, έχοντας πάντα τα μάτια τους στραμμένα στην «επόμενη μέρα» του πολέμου, στο πώς θα διατηρούσαν την εξουσία τους.

Σύσσωμη η ελληνική αστική τάξη άφησε στην καλύτερη περίπτωση τον λαό έρμαιο στις επιδιώξεις των Αρχών Κατοχής και στη χειρότερη συνεργάστηκε μαζί τους, σε συνθήκες μαζικών συλλήψεων, εκτελέσεων και εκτεταμένου λιμού. Το σύνολο της αστικής τάξης απέδειξε ότι οι διακηρύξεις της περί «εθνικής ενότητας» αποτελούν μόνο προπαγάνδα που αξιοποιείται όταν και όσο είναι συμβατή με τα δικά της συμφέροντα.

Η Κατοχή βρήκε το ΚΚΕ βαριά χτυπημένο από το καπιταλιστικό κράτος. Η πλειοψηφία των κομμουνιστών, που ήταν έγκλειστοι σε φυλακές και εξορίες, παραδόθηκαν από το αστικό δικτατορικό καθεστώς στις Αρχές Κατοχής. Οι ελάχιστοι ελεύθεροι κομμουνιστές είχαν να αντιμετωπίσουν εκτός από την τρομοκρατία των κατοχικών δυνάμεων και τη διαβρωτική δράση του καπιταλιστικού κράτους στις γραμμές του κινήματος (το δικτατορικό καθεστώς είχε συγκροτήσει ακόμα και ψεύτικη Κεντρική Επιτροπή και εξέδιδε πλαστό «Ριζοσπάστη», επιδιώκοντας να τους διασπάσει και να τους αποπροσανατολίσει).

«Στ' άρματα, στ' άρματα/ εμπρός στον αγώνα»

Σε αυτές τις συνθήκες, αποδείχθηκε για μια ακόμα φορά η αξία της οργανωμένης ιδεολογικής - πολιτικής πρωτοπορίας της εργατικής τάξης, του Κομμουνιστικού Κόμματος. Έπειτα από αποδράσεις στελεχών του και από το ξεκαθάρισμα των Κομματικών του Οργανώσεων, το ΚΚΕ κατόρθωσε πολύ γρήγορα να ξεκινήσει την ανασυγκρότησή του, τον Ιούλη του 1941, ιδρύοντας νέες Κομματικές Οργανώσεις στην εργατική τάξη, στη φτωχή αγροτιά, στα λαϊκά στρώματα των αυτοαπασχολούμενων και στη σπουδάζουσα νεολαία. Λίγο αργότερα θα ακολουθούσε η ίδρυση του Εργατικού Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου και τον Σεπτέμβρη του 1941 η ίδρυση του ΕΑΜ. Είχε προηγηθεί η ίδρυση της Εθνικής Αλληλεγγύης και ακολούθησε η ίδρυση του ΕΛΑΝ, της ΕΠΟΝ, της ΟΠΛΑ και των άλλων ΕΑΜικών Οργανώσεων.

Ταυτόχρονα εντείνονταν οι προετοιμασίες για την οργάνωση της ένοπλης πάλης ενάντια στους κατακτητές και τους ντόπιους συνεργάτες τους, με τους απεσταλμένους του Κόμματος να διερευνούν τις προοπτικές ανάπτυξης στρατιωτικής δράσης σε διάφορες περιοχές. Τον Γενάρη του 1942, η 8η Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ έθεσε ως βασικό καθήκον την «οργάνωση ειδικών μαχητικών τμημάτων σε όλα τα βασικά κέντρα της χώρας, ικανών ν' αντιμετωπίσουν την ένοπλη βία του κατακτητή», ανοίγοντας τον δρόμο για την ίδρυση του ΕΛΑΣ.

Η δημιουργία του ΕΛΑΣ ήταν η πιο σημαντική κατάκτηση του εργατικού - λαϊκού κινήματος στα χρόνια της Κατοχής. Σήμαινε ότι διαμορφώθηκε στρατιωτικό κέντρο με δική του διάρθρωση, λειτουργία και πειθαρχία, η οποία υπερέβαινε το αστικό πλαίσιο των καταπιεστικών στρατιωτικών κανονισμών και κατά προέκταση της αντιλαϊκής - αντικομμουνιστικής διαπαιδαγώγησης του αστικού στρατού. Ο ΕΛΑΣ υπήρξε στρατός στην υπηρεσία ενός κινήματος που η καθοδηγητική του δύναμη ήταν το ΚΚΕ. Συγκέντρωνε τις βασικές προϋποθέσεις για να εξελιχτεί σε μοχλό ανατροπής της καπιταλιστικής εξουσίας και σε όργανο της εργατικής εξουσίας.

«Να η ώρα μας ήρθε/ και σαν θύελλα ξεσπάει/ στον αγώνα η παγκόσμια εργατιά»

Η πρώτη μαγιά του ΕΛΑΣ συγκροτήθηκε από κομμουνιστές ασαλωμένους στις σκληρές ταξικές αναμετρήσεις του Μεσοπολέμου, στις οποίες είχαν κατακτήσει την αναγνώριση και την αποδοχή των εργατικών - λαϊκών μαζών.

Ο εργαζόμενος λαός ήταν αυτός που στήριξε τον ΕΛΑΣ με όλα τα μέσα, προσφέροντάς του οπλισμό και τροφή, πληροφορίες και κρυψώνες. Ήταν αυτός που στελέχωσε τις στρατιωτικές μονάδες και του επέτρεψε όχι μόνο να αναπληρώνει τις απώλειές του στο πεδίο της μάχης, αλλά και να μαζικοποιείται με γοργούς ρυθμούς, φτάνοντας στις παραμονές της απελευθέρωσης να αριθμεί 77.000 τακτικούς και 50.000 εφέδρους μαχητές. Βασική πηγή στρατολόγησης του ΕΛΑΣ αποτέλεσαν κυρίως οι φτωχές αγροτικές μάζες της υπαίθρου, αλλά και εργατικές - λαϊκές μάζες των πόλεων, με πρωτοστάτες τους νέους.

«Δίχως τανκς και αεροπλάνα/ μόνο μ' όλμους πολυβόλα/ και ψυχή σαν του λαϊκού στρατού»

Τον ΕΛΑΣ στελέχωσαν από την πρώτη στιγμή μέλη και οπαδοί του ΚΚΕ που ήταν αξιωματικοί του αστικού στρατού, όπως οι Θεόδωρος Μακρίδης, Γιάννης Παλάσκας, Στέφανος Παπαγιάννης, Βασίλης Βενετσανόπουλος, Γιώργος Σαμαρίδης, Αλέκος Παπαϊωάννου, Θάνος Καρλός, Θάνος Αθηνέλης, Γιώργος Καλιανέσης, Παναγιώτης Τούντας, Τάσος Αναστασόπουλος, Φαίδων Κουρκουβέλης, Γιάννης Πραγκάστης κ.ά. Στο πλευρό τους έδρασαν και νέοι αξιωματικοί, προερχόμενοι από τις εργατικές - λαϊκές δυνάμεις, που ανέδειξαν τις αρετές τους στο πεδίο της μάχης.

Σε μια πορεία χρόνου, οι συνθήκες της Τριπλής Φασιστικής Κατοχής και η εντεινόμενη δράση του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ οδήγησαν και άλλους 700 περίπου αξιωματικούς του αστικού στρατού να συνταχθούν με την πλευρά του εργατικού - λαϊκού κινήματος και να ενταχθούν στον ΕΛΑΣ. Ανάμεσα σε άλλους ήταν και οι Γεράσιμος Αυγερόπουλος, Νεόκοσμος Γρηγοριάδης, Μανώλης Μάντακας, Δημήτρης Μίχος, Γιάννης Μουστεράκης, Νίκος Παπασταματιάδης, Χρήστος Προυκάκης, Γιώργος Ρήγος, Στέφανος Σαράφης, Βασίλης Τζότζιος, Ιερώνυμος Τρωιανός, Κώστας Τσαμάκος, Βασίλης Φλούλης, Μιχάλης Χατζημιχάλης.

Ο οπλισμός του ΕΛΑΣ βασίστηκε στη δωρεά των εργατικών - λαϊκών δυνάμεων, στην οικονομική τους ενίσχυση, στα όπλα που έκρυσαν οι στρατιώτες του ελληνοαλβανικού μετώπου μετά την υπογραφή της συνθηκολόγησης, στις σκληρές του αναμετρήσεις με τις δυνάμεις των κατοχικών στρατευμάτων και τους ντόπιους συνεργάτες του.

«Συ που κρατάς στα χέρια σου του ΕΛΑΣ τ' αστροπελέκι/ κι όλο το φως του σύμπαντος φρουρός σου παραστέκει»

Στον ΕΛΑΣ κατατάχτηκαν και πολλοί άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών. Οι

Γιώργος Κοτζιούλας, Βασίλης Ρώτας, Δημήτρης Χατζής, Γεράσιμος Σταύρου βρέθηκαν ένοπλοι στο βουνό. Τις μέρες του Δεκέμβρη του 1944, με τον ΕΛΑΣ πολέμησαν ο Νικηφόρος Βρεττάκος, ο Κοσμάς Πολίτης και ο μουσικοσυνθέτης Μίκης Θεοδωράκης. Ακόμα περισσότεροι ήταν όσοι ύμνησαν μέσα από το έργο τους τη δράση του ΕΛΑΣ, που άφησε ανεξίτηλο το σημάδι της στην εργατική - λαϊκή συνείδηση. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν και οι Τάκης Αδάμος, Μήτσος Αλεξανδρόπουλος, Τεύκρος Ανθίας, Μάρκος Αυγέρης, Γιώργος Βαλέτας, Κώστας Βάρναλης, Δημοσθένης Βουτυράς, Αλκη Ζέη, Νίκος Καββαδίας, Γαλάτεια Καζαντζάκη, Κώστας Καλαντζής, Νίκος Καρούζος, Θράσος Καστανάκης, Νίκος Κατηφόρης, Μιχάλης Κατσαρός, Ανδρέας Κέδρος, Κώστας Κοτζιάς, Τάσος Λειβαδίτης, Μενέλαος Λουντέμης, Κατίνα Παπά, Δημήτρης Ραβάνης-Ρεντής, Γιάννης Ρίτσος, Γιώργης Σεβαστίκογλου, Κώστας Σούκας, Γιάννης Σφακιανάκης, Διδώ Σωτηρίου, Ανδρέας Φραγκιάς και πολλοί άλλοι.

Ξεχωριστή συνδρομή των λογοτεχνών και των συνθετών της περιόδου αποτέλεσαν και τα αντάρτικα τραγούδια. Το «Βροντάει ο Ολυμπος» σε στίχους Νίκου Καρβούνη και μουσική του Ασπρατόγιαννου, ο «Υμνος τους ΕΛΑΣ», που έγραψε η Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη και μελοποίησε ο Νίκος Τσάκωνας και πολλά άλλα τραγούδια συνόδευσαν το εργατικό - λαϊκό κίνημα στις μεγάλες ταξικές αναμετρήσεις της δεκαετίας του 1940 και των επόμενων δεκαετιών.

«Και ο αέρας που μουγκρίζει/ τη σημαία κυματίζει/ τη βαμμένη μες στο αίμα του λαού»

Η μαζικοποίηση του ΕΛΑΣ στηρίχτηκε στην αλλαγή του πολιτικού και κοινωνικού - ταξικού συσχετισμού δυνάμεων στα χρόνια της Τριπλής Φασιστικής Κατοχής, όταν η πλειοψηφία της εργατικής τάξης, της φτωχής αγροτιάς, των αυτοαπασχολούμενων της πόλης, των πρωτοπόρων των γραμμάτων και των τεχνών, των γυναικών και της νεολαίας των εργατικών - λαϊκών οικογενειών στήριξε το ΚΚΕ και το ΕΑΜ.

Στην ανάδειξη του ΚΚΕ σε Κόμμα με την ισχυρότερη επιρροή στις εργατικές - λαϊκές δυνάμεις συντέλεσαν: Οι συνθήκες πρωτοφανούς ταξικής εκμετάλλευσης (σε λίγες χώρες στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου παρατηρήθηκαν σε τέτοιο μεγάλο βαθμό μαζικοί θάνατοι από πείνα, ταχεία επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των εργατικών - λαϊκών μαζών και προλεταριοποίηση των μεσαίων στρωμάτων). Η βαθιά πολιτική κρίση και διάσπαση των αστικών πολιτικών δυνάμεων, μια μερίδα των οποίων άφησε τον λαό έρμαιο στις επιδιώξεις των δυνάμεων Κατοχής και μια άλλη συνεργάστηκε μαζί τους. Η διάλυση του αστικού στρατού μέσα στη χώρα και στην πορεία οι ήττες των κατοχικών στρατευμάτων.

Στην εργατική - λαϊκή συνείδηση επέδρασαν ο πρωτοπόρος ρόλος και οι θυσίες των κομμουνιστών, ενώ από ένα σημείο και έπειτα σημαντική ήταν και η συμβολή των θυσιών του σοβιετικού λαού και των επιτυχιών του Κόκκινου Στρατού, που ανέβασαν το κύρος και την επιρροή του ΚΚΕ.

«Έλα και πάρτη μόνος σου τη λευτεριά/ με τραγούδια, όπλα και σπαθιά»

Από το φθινόπωρο του 1942, ο ΕΛΑΣ έδωσε τις πρώτες μάχες με τις δυνάμεις Κατοχής. Το 1943 σημαδεύτηκε από τη μαζικοποίηση των γραμμών του. Στις 2 Μάη 1943, με κοινή απόφαση της ΚΕ του ΕΑΜ και της ΚΕ του ΕΛΑΣ ιδρύθηκε το Γενικό Στρατηγείο του ΕΛΑΣ με στρατιωτικό διοικητή τον Στέφανο Σαράφη, πρωτοκαπετάνιο τον Αρη Βελουχιώτη και πολιτικό αντιπρόσωπο της ΚΕ του ΕΑΜ τον Ανδρέα Τζήμα (Σαμαρινιώτη). Στις 16 Ιούνη 1943, ο ΕΛΑΣ διαρθρώθηκε σε τακτικό στρατό.

Στη διάρκεια του 1943, ο ΕΛΑΣ άρχισε να παγιώνει τη στρατιωτική του κυριαρχία σε μεγάλο μέρος των εδαφών της χώρας, όπου υπό την προστασία του συγκροτήθηκαν λαογέννητοι θεσμοί τοπικής διοίκησης, εκπαίδευσης και δικαιοσύνης και οργανώθηκαν υγειονομικές υπηρεσίες. Στις ελεύθερες περιοχές, για πρώτη φορά οι γυναίκες συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής - πολιτικής ζωής. Παράλληλα, ο ΕΛΑΣ έδωσε τη μάχη της σοδειάς και διέσωσε την αγροτική παραγωγή από τις κατοχικές δυνάμεις.

Η συνθηκολόγηση της φασιστικής Ιταλίας τον ενίσχυσε σε βαρύ οπλισμό, επιτρέποντάς του να αντιμετωπίσει με καλύτερους όρους τα υπόλοιπα στρατεύματα Κατοχής. Ταυτόχρονα,

αυξανόταν η δράση του ΕΛΑΣ στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, που συνέχιζαν να βρίσκονται κάτω από την μπότα των κατοχικών δυνάμεων και των συνεργατών τους, αλλά και όπου ιδιαίτερα δρούσαν μαζικές ΕΑΜικές Οργανώσεις. Προάστια της Αθήνας όπως η Καισαριανή, ο Βύρωνας, ο Ταύρος, η Τούμπα στη Θεσσαλονίκη, η Νέα Ιωνία στον Βόλο και άλλα μετατράπηκαν σε φρούρια του αγώνα από τους ελαφρά οπλισμένους μαχητές του ΕΛΑΣ.

Η αυξημένη επιχειρησιακή δράση του ΕΛΑΣ, η μεγάλη μαζικοποίηση του ΕΑΜ και των ΕΑΜικών Οργανώσεων σε συνδυασμό με την προέλαση του Κόκκινου Στρατού στην Ανατολική Ευρώπη, που έγερνε την πλάστιγγα του πολέμου εις βάρος των δυνάμεων του φασιστικού Άξονα, οδήγησαν τις αστικές πολιτικές δυνάμεις στο να ξεπεράσουν τις παλιές τους διαφωνίες και να επιδοθούν σε έναν αγώνα ζωής ή θανάτου για τη μεταπολεμική διάσωση της καπιταλιστικής εξουσίας με την ενίσχυση του βρετανικού ιμπεριαλισμού. Ο στόχος τους συνδεόταν ευθύγραμμα με την αντιμετώπιση της δράσης του ΕΛΑΣ και μοιραία οδήγησε στην όξυνση της ταξικής πάλης.

«Ράλληδες ταγματαλήτες, μπουραντάδες, Γερμανοί/ τα κεφάλια σας θα πέσουν απ' τ' αντάρτικο σπαθί»

Το καλοκαίρι του 1943, η τελευταία δοσιλογική κυβέρνηση του Γεώργιου Ράλλη, εις γνώση του βρετανικού ιμπεριαλισμού και με τη συνδρομή αξιωματικών προερχόμενων από όλο το φάσμα του αστικού πολιτικού κόσμου, προχώρησε στη συγκρότηση των Ταγμάτων Ασφαλείας, που στράφηκαν εναντίον της δράσης του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ. Την ίδια περίοδο, οι αστικές αντιστασιακές οργανώσεις έριχναν γέφυρες επικοινωνίας με τις Αρχές Κατοχής και άρχισαν να συγκρούονται στρατιωτικά με τον ΕΛΑΣ.

Ο πόλεμος του ΕΛΑΣ με τα Τάγματα Ασφαλείας ήταν πόλεμος ταξικός. Η εθνικοαπελευθερωτική χροιά που προσλάμβανε, εξαιτίας της κοινής δράσης των ταγματασφαλιτών με τις ναζιστικές δυνάμεις, δεν ακύρωνε τα ταξικά χαρακτηριστικά του. Τον ίδιο ταξικό χαρακτήρα είχε η σύγκρουση του ΕΛΑΣ με τις γερμανόφιλες αστικές οργανώσεις, αλλά και τις βρετανόφιλες (ΕΔΕΣ, ΕΚΚΑ). Ετσι και αλλιώς, το σύνολο των αστικών οργανώσεων της εποχής είχε διαύλους επικοινωνίας τόσο με τις Αρχές Κατοχής, όσο και με τον βρετανικό ιμπεριαλισμό.

Ωστόσο, όσες φορές ο ΕΛΑΣ τις αντιμετώπισε ένοπλα το έκανε με κεντρικό άξονα τη συνεργασία τους με τις δυνάμεις Κατοχής ή των παρασπονδιών τους στον αντικατοχικό αγώνα. Ιδιαίτερα τις οργανώσεις ΕΔΕΣ και ΕΚΚΑ δεν τις αντιμετώπισε ως αντίπαλες ταξικές δυνάμεις με τη στήριξη της Μ. Βρετανίας. Αντίθετα, ακολουθώντας τη στρατηγική του αντιφασιστικού μετώπου, που υιοθετούσε το ΚΚΕ, ο ΕΛΑΣ υπάχθηκε στο Βρετανικό Στρατηγείο της Μέσης Ανατολής (καλοκαίρι του 1943), την ώρα που οι εγχώριες αστικές πολιτικές δυνάμεις και ο βρετανικός ιμπεριαλισμός απεργάζονταν σχέδια για τον αφανισμό του.

«Ω Ελλάδα μας γλυκιά/ δημοκρατία λαϊκιά/ Ω Ελλάδα μας γλυκιά/ σφυρί, δρεπάνι και γροθιά»

Το ΚΚΕ αποσύνδεε τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα από την πάλη για την ανατροπή της καπιταλιστικής εξουσίας. Επηρεασμένο και από τις αντίστοιχες προγραμματικές αδυναμίες του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κινήματος κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, υιοθετούσε τον στόχο της λεγόμενης «λαϊκής δημοκρατίας» ή «λαοκρατίας», που αντιμετώπιζε ως ενδιάμεση εξουσία ανάμεσα στον καπιταλισμό και τον σοσιαλισμό.

Ως αποτέλεσμα, δεν μπόρεσε να διαμορφώσει μια επαναστατική στρατηγική και να αξιοποιήσει την επαναστατική κατάσταση που είχε διαμορφωθεί στην Ελλάδα την περίοδο της αποχώρησης των γερμανικών στρατευμάτων. Αντίθετα, επέμεινε στην πολιτική της «εθνικής ενότητας» και της δημοκρατικής εξομάλυνσης και υπέγραψε τις Συμφωνίες του Λιβάνου (Μάης 1944) και της Καζέρτας (Σεπτέμβρης 1944), με τις οποίες αναγνώρισε την απούσα αστική κυβέρνηση, συμμετείχε σε κυβέρνηση «εθνικής ενότητας» και δεσμεύτηκε να μην μπουν τα στρατιωτικά σώματα του ΕΛΑΣ στην Αθήνα.

Στην πραγματικότητα, η συγκεκριμένη πολιτική σήμαινε υποταγή του εργατικού -

λαϊκού κινήματος στις ήδη αποδυναμωμένες αστικές πολιτικές δυνάμεις. Οι τελευταίες επέδειξαν ετοιμότητα για να επαναφέρουν με τη βία την κυριαρχία τους. Συνδύασαν τον εγκλωβισμό του ΚΚΕ και του ΕΑΜ στη λεγόμενη κυβέρνηση «εθνικής ενότητας» με την προσπάθεια καταστολής της δράσης του ΕΛΑΣ. Αμέσως μετά την επιστροφή της στην Ελλάδα, η αστική κυβέρνηση, στηριζόμενη στις ελάχιστες στρατιωτικές δυνάμεις που παρέμειναν πιστές σε αυτή, αλλά και στις αστικές οργανώσεις και τους συνεργάτες των Αρχών Κατοχής και με τη βοήθεια των βρετανικών στρατευμάτων, αποφάσισε μονομερώς τον αφοπλισμό του ΕΛΑΣ και αιματοκύλησε το εργατικό - λαϊκό κίνημα που αντέδρασε.

«Βροντάει ο Ολυμπος και πάλι»

Έτσι ξεκίνησε η κρίσιμη ταξική σύγκρουση του Δεκέμβρη του 1944. Επρόκειτο για τον τελευταίο ηρωικό αγώνα δυνάμεων του ΕΛΑΣ, που, στηριζόμενες μόνο στη μαζική στήριξη του εργατικού - λαϊκού κινήματος, κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν υπέρτερες δυνάμεις. Μετά 33 μέρες σκληρών συγκρούσεων, η υπογραφή της απαράδεκτης Συμφωνίας της Βάρκιζας (Φλεβάρης 1945) οδήγησε στον αφοπλισμό του ΕΛΑΣ.

Στην πλειοψηφία τους, οι μαχητές του ΕΛΑΣ δεν αποστρατεύτηκαν ουσιαστικά ποτέ. Αντιμετώπισαν το όργιο της καταστολής και τρομοκρατίας του καπιταλιστικού κράτους και των συμμοριών του, που ακολούθησε τον Δεκέμβρη, πολλοί δολοφονήθηκαν, φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν για τη δράση τους, άλλοι ξαναπήραν τον δρόμο για το βουνό και κατατάχτηκαν στον ΔΣΕ, δίνοντας τη ζωή τους ή καταλήγοντας στην πολιτική προσφυγιά.

Ο τρίχρονος ηρωικός αγώνας του ΔΣΕ, όπως και ο Δεκέμβρης του 1944 νωρίτερα απέδειξαν ότι οι όποιες αδυναμίες του ΚΚΕ δεν οφείλονταν σε συνειδητό συμβιβασμό με τον ταξικό αντίπαλο.

Ακόμα και μετά τον αγώνα του ΔΣΕ, οι μαχητές του ΕΛΑΣ συνέχισαν για πολλές δεκαετίες να είναι παρόντες σε κάθε προσκλητήριο αγώνα.

«Μια φωνή αντηχεί στον αέρα/ πέρα ως πέρα/ με επανάσταση θα διώξουμε τη σκλαβιά»

Η μεγάλη εποποιία του εργαζόμενου λαού και της νεολαίας ενάντια στην Τριπλή Φασιστική Κατοχή, μέσα από τις γραμμές του ΚΚΕ, του ΕΑΜ, του ΕΛΑΣ και των άλλων ΕΑΜικών οργανώσεων, αποτελεί πηγή έμπνευσης και διδαγμάτων. Ιδιαίτερα σήμερα, που η καπιταλιστική εξουσία επιδιώκει να «ξαναγράψει» την Ιστορία με προμετωπίδα τον αντικομμουνισμό.

Τα διαχρονικά συμπεράσματα της δεκαετίας του 1940 αποκτούν μεγαλύτερη σημασία, αφού οι ανταγωνισμοί ανάμεσα στις ΗΠΑ, στην ΕΕ, στην Κίνα, στη Ρωσία και των συμμαχιών τους είναι σε εξέλιξη, εγκυμονώντας κινδύνους νέων και γενικευμένων πολεμικών συγκρούσεων. Στο ίδιο πλαίσιο, η χρόνια εμπλοκή της χώρας μας στις ιμπεριαλιστικές συμμαχίες και σχεδιασμούς, η παρουσία ξένων στρατιωτικών βάσεων απ' άκρη σ' άκρη σε όλη την Ελλάδα, όχι μόνο δεν προστατεύουν τα σύνορα της χώρας και τον λαό, όπως ισχυρίζονται τα αστικά κυβερνητικά κόμματα - ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΚΙΝΑΛ (ΠΑΣΟΚ) - αλλά προσθέτουν νέους κινδύνους πολεμικής εμπλοκής.

Ο ηρωισμός του ΕΛΑΣ, συνολικότερα του ΕΑΜ και των ΕΑΜικών οργανώσεων, αποδεικνύει πως η δύναμη της εργατικής - λαϊκής οργάνωσης, αυτενέργειας και πάλης για έναν καλύτερο κόσμο είναι αστείρευτη. Η πρωτοπόρα δράση των κομμουνιστών και η δράση του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ αποδεικνύουν ότι ακόμα και ο πιο δυσμενής συσχετισμός δυνάμεων μπορεί να ανατραπεί από την οργανωμένη μαζική δράση του εργατικού - λαϊκού κινήματος. Οι μερικές δεκάδες κομμουνιστές, που πρωτοστάτησαν στην ανασυγκρότηση του ΚΚΕ και στη συγκρότηση του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ, σε καιρούς που η αστική προπαγάνδα μιλούσε για τις ανίκητες στρατίες του Χίτλερ και καλούσε σε υποταγή, κατόρθωσαν με τη δύναμη της εργατικής - λαϊκής υποστήριξης να δημιουργήσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα ένα από τα μεγαλύτερα ένοπλα αντιστασιακά κινήματα της Ευρώπης.

Από την ιστορική πείρα του ΕΛΑΣ και συνολικότερα της δεκαετίας 1940-1950 επιβεβαιώθηκε κυρίως ότι δεν υπάρχει ενδιάμεση πολιτική εξουσία ανάμεσα στον καπιταλισμό και τον σοσιαλισμό, ούτε «ειρηνικό πέρασμα» από τον ένα στον άλλο ή

φιλολαϊκή διαχείριση του καπιταλισμού. Η πάλη των τάξεων είναι αντικειμενική και αυτή είναι που σε συνθήκες επαναστατικής κατάστασης θα οδηγήσει σε σοσιαλιστική επανάσταση μόνο με τη συνειδητή δράση της ιδεολογικής - πολιτικής εργατικής πρωτοπορίας, του Κομμουνιστικού Κόμματος. Η άποψη ότι η συμμετοχή ενός Κομμουνιστικού Κόμματος σε κυβέρνηση συνεργασίας αποτελεί σκαλοπάτι για να προχωρήσει το κίνημα σε πιο προωθημένους στόχους καταρρίφθηκε από την κυβέρνηση «εθνικής ενότητας» του 1944, από την προσπάθειά της να αποπλίσει τον ΕΛΑΣ, από τις σκληρές μάχες του Δεκέμβρη του 1944 και από το όργιο της αστικής τρομοκρατίας και καταστολής που ακολούθησε. Καμιά αυταπάτη δεν μπορεί να υπάρχει ότι η συμμετοχή ενός ΚΚ σε αστική κυβέρνηση μπορεί να την οδηγήσει σε φιλολαϊκή διαχείριση.

Εμπνεόμαστε, διδασκόμαστε, συνεχίζουμε

Η απελευθέρωση του μεγαλύτερου μέρους της Ελλάδας από τον ΕΛΑΣ απέδειξε έμπρακτα τη δυναμική του συνθήματος «μόνο ο λαός μπορεί να σώσει τον λαό, βαδίζοντας στο δρόμο της ανατροπής». Σήμερα, ο δρόμος της ανατροπής είναι η μόνη πραγματική επιλογή που έχει η εργατική τάξη, οι βιοπαλαιστές αγρότες, οι αυτοαπασχολούμενοι της πόλης, η νεολαία και οι γυναίκες των εργατικών - λαϊκών οικογενειών για να σώσουν τη ζωή τους και το μέλλον τους.

ΑΘΗΝΑ 18/2/2022

Η ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ